

[Kjær Rasmussen.]

såvel studerende som lærlinge. Den studerende af i dag må ofte påtage sig et erhvervsarbejde for at supplere de sparsomme midler, han er i stand til at opnå fra ungdommens uddannelsesfond. Dette erhvervsarbejde bevirker et kolossalt spild, idet det forlænger studietiden til skade både for kapaciteten på de højere læreanstalter og for samfundet i almindelighed; der går længere tid, inden samfundet kan drage nytte af den uddannelsessøgendes fond af viden. Dertil må man også lægge de personlige problemer, som følger af, at den uddannelsessøgende ikke får mulighed for at koncentrere sig om de uddannelsesmæssige opgaver.

Efter vores forslag skal også lærlingene have fuld uddannelsesstøtte. I dag er forholdet det, at lærlingene aflønnes skandaløst lavt. De fungerer som billig arbejdskraft for private arbejdsgivere, og er en lærling gift, ja, så er hans økonomiske vanskeligheder næsten uoverstigelige. Med vores forslag sættes han i stand til at klare de økonomiske forpligtelser, som følger med et giftermål. Han sættes endvidere i stand til at tage ophold uden for hjemmet, måske endda på et kollegium, for det har han jo ikke råd til i dag. Vedtages vores forslag — hvilket naturligvis er et forfængeligt håb, det erkender jeg — vil det bevirke, at unge under uddannelse frigøres for forældreafhængigheden, ligesom også forældre fritages for nogle af de forpligtelser, som hviler på dem.

Af lovforslaget fremgår det endvidere, at der skal være mulighed for at opnå støtte til gennemførelse af individuelt studieprogram. Med dette forslag har vi villet gøre det muligt for den uddannelsessøgende at vikle sig ud af afhængigheden af institutioner og traditioner. Endvidere findes der i lovforslaget en bestemmelse om, at der oprettes uddannelsesråd ved de enkelte uddannelsesinstitutioner. Efter vor mening bør der ikke være skel mellem lærere og elever, og det foreslås derfor, at alle ved institutionen ansatte får lige stemmeret. Herved får de uddannelsessøgende selv ansvar for, at støtten ikke misbruges.

Man kan rejse spørgsmålet: ja men vil dette forslag så ikke betyde — hvis det altså vedtages — at vi får et hav af evigheds-

studenter? Hertil er der at sige, at der allerede i forslaget er taget højde for, at dette ikke kan ske; der er nemlig en bestemmelse om, at fuld støtte kun kan ydes i en periode på højst $\frac{4}{3}$ af normalstudietiden.

Med hensyn til forslagets økonomiske konsekvenser erkender vi, at de bliver omfattende. Vi foreslår en støtte på 13.000 kr. med udgangspunkt i basisåret 1967-68. Der foretages en indeksregulering efter et for denne befolkningsgruppe beregnet pristal. Vi ønsker et særligt pristal, fordi den uddannelsessøgendes forbrug ofte vil have en anden sammensætning end det forbrug, befolkningen som helhed har. Det kan f. eks. nævnes, at udgiften til bolig har stor indflydelse på den uddannelsessøgendes økonomiske situation.

Man vil nok indvende, at i tilfældet lærlingene vil VS nu til at give støtte til de private arbejdsgivere. Dertil er bare at sige, at dersom de private arbejdsgivere friholdes for at betale, mister de naturligvis også deres indflydelse på lærlingenes forhold. En naturlig konsekvens af forslaget vedtagelse vil være, at man ophæver den uduelige mesterlære og flytter lærlingeuddannelsen over til fagskoler. Det må nu være på tide, at vi går fra oplæringsprincippet over til uddannelsesprincippet. Oplæringsprincippet er, som jeg vist før har sagt her, fra middelalderen.

Med hensyn til udgifterne for samfundet som helhed er det rigtigt, som det er konstateret, at vi har beregnet dem til at ligge på en 5-6 milliarder kr., og det glæder mig da for øvrigt meget, at ministeren og ordførere i øvrigt har sagt, at vi her dog for en gangs skyld har været realistiske. Vi erkender, at beløbet er højt, men naturligvis skal man trække et vist skatteprovenu fra, og de udgifter, man for nærværende har til ungdommens uddannelsesfond, slipper man også for i den henseende i hvert fald.

Naturligvis — og det var ikke uventet — har der lydt røster om, at vi er for fantasi-fulde, hvis vi tror, at systemet kan bære en sådan udgiftsforøgelse. Hvis partierne fastholder dette argument, er der kun at sige, at enten må de respektive partier sørge for at lave prioriteringsrækkefølgen om i dette samfund, eller også må de skaffe sig en anden uddannelsespolitisk målsætning. Set i det perspektiv er det pludselig ikke os,